

GRAS GIDS 2011

Turfgrass Guide

Plantum NL

Sport • Gazon • Recreatie • Berm en dijk • Golfgreen
Sport • Lawns • Landscaping • Road verges and dikes • Golfgreen

Sinds jaar en dag laten de belangrijkste Nederlandse graskwekers hun belangrijkste rassen voor sport, gazons en recreatie onafhankelijk testen door PPO in Lelystad en publiceren deze gegevens in de Grasgids. Met ingang van 2011 zal NWST, de uitgever van de vakbladen Fieldmanager en Greenkeeper ook de Grasgids gaan uitgeven. Voor de redactie aanleiding om kwekers en gebruikers bij elkaar te brengen en te laten discussiëren over de Grasgids. Op Golfbaan Edda Huzid troffen zij elkaar voor een pittige discussie. De belangrijkste conclusie van de gebruikers: "Een belangrijk onderzoek, maar we willen graag meer".

Auteur: Broer de Boer/ Hein van Iersel

De Grasgids: een belangrijk initiatief, maar kan het wat minder saai

NWST geeft met ingang van 2011 Grasgids uit

De Grasgids heeft een roemruchte geschiedenis. Net als zijn evenknieën op het gebied van voedergrassen, maïs en graan werd de Grasgids en het daarmee samenhangende onderzoek oorspronkelijk gecoördineerd en uitgegeven onder auspiciën van de rijksoverheid. Met de terugtrekkende overheid werd dit jaarlijkse onderzoek gelukkig niet op de mestvaalt gezet, maar werd het gecontinueerd onder de vlag van Plantum en gefinancierd door de betrokken kweekbedrijven. Plantum is de belangenvereniging van alle Nederlandse kweekbedrijven. Het onderzoek wordt uitgevoerd door

PPO in Lelystad, onderdeel van de Wageningen UR. Om kosten te besparen liggen de proefvelden bij een aantal kweekbedrijven. Om precies te zijn bij Euro Grass in Ven Zelderheide, Barenbrug in Wolfheze en Innoseeds in Moerstraten. Aan het Grasgids-onderzoek wordt door de vijf belangrijkste Nederlandse kweek- en handelsbedrijven deelgenomen. Dit zijn achtereenvolgens Barenbrug, Euro Grass, Innoseeds, Top Green, Limagrain en tenslotte debutant Vandijkeseemo, die voor het eerst rassen heeft ingebracht in het onderzoek. Om de objectiviteit te waarborgen

weten de kwekers overigens zelf niet welke rassen ze inzaaien en worden de beoordelingen door PPO uitgevoerd. Verder worden alle rassen op alle locaties ingezaaid. Ook dit weer om objectiviteit en de wetenschappelijke betrouwbaarheid te vergroten. Doel van het onderzoek is gebruikers een objectief overzicht te geven van de kwaliteiten van de beste rassen van de leidende kweekbedrijven in openbaar groen en sport. Anderzijds heeft de Grasgids ook als doel om de markt af te schermen voor cowboys en minder kwalitatieve rassen.

Bart van Kollenburg

Bernhard van den Bosch

Cees Kortekaas

Stelling: "Er wordt uitsluitend een waardering van rassen gegeven, die beperkt van elkaar verschillen, bijvoorbeeld van 8.1 tot 8.2. Heeft publiceren dan wel zin?"

Bernard van den Bosch, sportveldbeheer bij de gemeente Rotterdam en nieuwbakken Fieldmanager of the Year 2010 zegt dat hij toch wel duidelijk kijkt naar de onderliggende cijfers, maar kan zich voorstellen dat wat minder ingewijden eerder kijken naar het ras dat bovenaan staat. Vanuit de kweekbedrijven worden ieder jaar weer nieuwe rassen op de markt gebracht. Slechts de beste daarvan worden aangeboden aan PPO om te onderzoeken.

Jan Rinze van der Schoot, PPO/Wur: "De rassen die in de Nederlandse Grasgids staan, zijn -genetisch- echt het neusje van de zalm. Door ze op indexbasis voor verschillende eigenschappen te ranken zou je de indruk kunnen wekken dat de rassen onderin staan van mindere kwaliteit zijn, terwijl dat duidelijk niet zo is. In hoeverre rassen per eigenschap echt van elkaar verschillen, hangt af van de eigenschap. Voor bespelingstolerantie is een verschil van 0.2 punt al belangrijk. Voor resistentie tegen ziekten en verkleuring is een verschil van 0.5 punt relevant. "Allen zijn het erover eens dat het belangrijk is dat de gebruiker zelf moet kijken naar de individuele score van een ras op een bepaald onderdeel. Als men ziekteresistentie belangrijk vindt, zou het kunnen zijn dat een ras dat 'bovenaan' staat niet de beste keuze voor de fieldmanager is.

Hendrik Nagelhoud van Innoseeds maakt een belangrijke opmerking: "De rassen die in de Grasgids staan zijn de rassen van de soorten die het in Nederland bij sport-, recreatie en openbaar groen het beste doen. Daarnaast geldt dat alleen de rassen die in de Grasgids staan, mogen worden verwerkt in de zogenaamde Oranjeband- of Grasgidsmengsels." Concreet is het hiermee dus

verboden om een SV7-of SV8-mengsel aan te bieden, met andere rassen dan die in de Grasgids staan. Het komt volgens kwekers dan ook regelmatig voor dat buitenlandse handelaren mengsels op de markt brengen met andere rassen. Job Steunenberg van Limagrain: "Als wij dat als kwekers merken dan zullen wij daar actie op ondernemen en de AID inlichten."

Golf

John van Hoesen, gastheer en hoofdgreenkeeper constateert dat er voor golfgreens helemaal geen relevante informatie is opgenomen. John van Hoesen: "Informatie over deze witstruis-rassen voor de greens kan ik niet uit de Grasgids halen. Ik test bijvoorbeeld Penn A4 en Penn A6 zelf op mijn golfbaan, weliswaar in samenwerking met Prograss, maar mijn informatie moet ik uit de vakliteratuur en andere rassenlijsten halen. Onafhankelijke cijfers omtrent de prestaties onder Nederlandse omstandigheden ontbreken. Ik gebruik voor deze grassoorten ook vaak de ervaring van bij voorbeeld Prograss en de onderzoekresultaten van collega-greenkeepers. John van Hoesen stelt verder dat ook het onder de knie hebben van cultuurmaatregelen erg belangrijk is voor succes met grasrassen: "Wat dat betreft zijn we in de greenkeeping een stap verder dan in het fieldmanagement op sportvelden." Jan Rinze van der Schoot: "Struisgras en roodzwenkgras worden in Nederland voor de Grasgids inderdaad niet specifiek voor gebruik in golfgreens onderzocht. Ook is er geen specifiek onderzoek voor een publicitair interessante, maar relatief kleine markt als voetbalstadions. Informatie over golfbanen vanuit Engeland zijn zeker wat betreft ziekteresistentie niet altijd goed te gebruiken. Door zelf nieuwe rassen uit te proberen krijg je wel wat informatie. Het rassenonderzoek voor de Grasgids wordt betaald door de graszaadkweekbedrijven en die zullen alleen

in voor hen interessante markten investeren. Als gebruikers zelf mee zouden betalen kunnen ze ook invloed op het onderzoek uitoefenen."

Layout

Een aantal gebruikers en zelf enkele kwekers nemen het woord 'saai' in de mond als ze naar de uitstraling kijken van de Grasgids. Maar de graskwekers nuanceren dat direct met de opmerking dat het de bedoeling is om de top van de Nederlandse rassen te presenteren en dat het niet de bedoeling is om een nieuw lesboek of een glossy folder op de markt te brengen. Cees Kortekaas is van dit argument niet onder de indruk: "Ik word droevig van de Grasgids. Die is in tien jaar geen spat veranderd. Ik wil een grasbijbel met plaatjes, foto's en afbeeldingen van grassen en ziektes. Ik wil een boek dat ik aan mijn jongens kan geven, waar ze iets van opsteken. Het is toch belachelijk dat je als branche zoiets niet kunt maken, terwijl de graszaadkwekers individueel wel de prachtigste informatie over grassen aanbieden. Doe dat gezamenlijk en vermeldt de gegevens van het rassenonderzoek er tegelijkertijd in."

Bernard van den Bosch meldt iets vergelijkbaars. Hij geeft aan dat hij met de lijst werkt, maar dat hij zich afvraagt of dat voor de brede praktijk ook het geval is. "Zoals jullie de cijfers nu publiceren, is de Grasgids echt iets voor insiders." John van Hoesen ziet meer in het plaatsen van uitgebreidere informatie op een website. Sommige forumdeelnemers zien voor zoiets ook een taak weggelegd voor IPC Groene Ruimte of bijvoorbeeld de NGF of de Branchevereniging. Blijkbaar is het bij de kwekers binnen Plantum -nog- een stap te ver om dat op te pakken. Wel is met de uitgever van Fieldmanager/Greenkeeper de afspraak gemaakt de uitgave van de grasgids beter onder de aandacht te brengen.

Hendrik Nagelhoud

Jan Rinze van der Schoot

Job Steunenberg

Stelling: "Nieuwe trends komen in de Grasgids onvoldoende tot hun recht. De Grasgids zorgt daarmee voor verstarring en conservatisme in de markt."

Terwijl de kunstgrasindustrie zeer innovatief is en constant nieuwe producten op de markt brengt, lijken de natuurgraskekers vanwege de lange tijd die het kost om met nieuwe rassen en soorten te komen veel minder innovatief. Het gaat de aanwezige gebruikers dan met name om nieuwe soorten, zoals bijvoorbeeld rietzwenk en westerwolds. De kwekers reageren daarop door te stellen dat de markt voor deze specialistische soorten zo klein is dat dit geen duur onderzoek rechtvaardigt. Bernard van den Bosch lijkt niet helemaal overtuigd: "Als gezamenlijke Nederlandse kwekers zouden jullie gezamenlijk promotie moeten maken voor nieuwe grassoorten. Soms moeten de kosten voor de baten uitgaan. Op dat moment zou bijvoorbeeld rietzwenk veel breder gebruikt gaan worden."

Voor wat betreft nieuwe rassen van de bekende soorten als Engels raaigras en veldbeemd geven de kwekers aan dat de laatste jaren een enorme kwaliteitsverbetering heeft plaatsgevonden, maar dat de behoefte van de markt altijd voorop zal blijven lopen. De innovaties, door het kweken van nieuwe rassen in de nog steeds belangrijkste soorten Engels raaigras en veldbeemdgras, zijn wat verborgen, omdat de opzet van de Grasgids gelijk blijft, maar de vooruitgang is wel degelijk groot. Nieuwe trends in andere grassoorten of b.v. door voorkiemen of coating van graszaden worden door de graszaadbedrijven zelf geïnitieerd. Ze zijn niet verplicht dit via het officiële rassonderzoek of de Grasgids te doen.

Rene Verhoeven van Euro Grass hierover: "We proberen de markt zo goed mogelijk te volgen, maar voor het kweken van een nieuw ras hebben we 10-15 jaar nodig. We zijn nu bezig met de rassen die over tien jaar op de markt komen.

Maar als je bijvoorbeeld kijkt naar de voortgang die we gemaakt hebben het gebied van droogte en of zouttolerantie dan zie je een enorme verbetering".

Kortekaas bekijkt het uit een ander gezichtspunt: "Kwekers in Nederland hebben zich de laatste jaren geconcentreerd op fijnbladig Engels raaigras. Allemaal mooi, maar voor een sportveld zijn de wat grovere types veel prettiger. Deze maaier makkelijker zijn minder ziektegevoelig." In het onderzoek voor sport vallen de zeer fijnbladige rassen van Engels raaigras door de mand. In de tabel met Engels raaigras voor sport zie je grofbladige rassen staan die niet in de gazonlijst voorkomen."

Stelling "Komen de eigenschappen gemeld in de grasgids in de praktijk eigenlijk wel tot hun recht? Het grootste gedeelte van het graszaad wordt toegepast in een doorzaaimarkt."

Wederom is het Cees Kortekaas diegene die de knuppel in het hoenderhok gooit. 'Je kunt eigenlijk net zo goed een weidemengsel nemen, dan krijg je het sportveld ook weer groen.' Kortekaas doet daarmee dat het effect van doorzaaien met duur graszaad beperkt is: Kortekaas kiest doorgaans in Den Haag voor de strategie om iedere vijf jaar een veld compleet opnieuw in te zaaien. Dan heeft het –volgens Kortekaas– wel zin om kwaliteitsmengsels te gebruiken. De kwekers zijn het hier duidelijk niet mee eens. Natuurlijk heb je bij een nieuwe aanleg meer effect van je dure graszaad, maar ook bij doorzaaien zal het resultaat van top genetisch materiaal beter uitvallen. Bart van Kollenburg stelt hierbij dat het zaak is om het graszaad door te zaaien op de plaats waar het nodig is en ook de ruimte krijgt om te kiemen en te vestigen. Bij een dichte mat met volop straatgras zal doorzaai weinig kans van slagen hebben. Zorg dan eerst voor ruimte door goed te verticuteren of gebruik

Aan het forum werkten mee:

- Hendrik Nagelhoud, Innoseeds
- Rene Verhoeven Euro Grass
- Jan van den Boom, Barenbrug
- Job Steunenbergh, Limagrain
- John van Hoesen, voorzitter Nederlandse Greenkeepers Associatie
- Bernard van den Bosch, Fieldmanager gemeente Rotterdam
- Cees Kortekaas Fieldmanager gemeente Den Haag
- Mark Timmerman, Prograss
- Bart van Kollenburg, Joh. Vos Capelle bv
- Jan Rinze van der Schoot, PPO/ WUR

de fieldtopmaker. Extra aandacht voor de kritieke plaatsen als een doelgebied ten opzichte van de minder bespeelde delen is ook belangrijk. De discussie verlegt zich even naar het feit dat je voor een optimaal resultaat iedere grassoorten eigenlijk op zijn eigen optimale zaaidiepte zou moeten inzaaien. Bij het gebruik van SV7 mengsels is dat niet mogelijk. In de praktijk zijn er echter maar weinig sportveldbeheerders, die veldbeemd en Engels raaigras apart van elkaar inzaaien.

Conclusie

De conclusie is dat de Grasgids een belangrijk boek is, maar dat het allemaal wel wat minder saai mag zijn? Op dit moment willen de graszaadkwekers nog niet te veel aan de opzet en samenstelling zoals die al jaren bestaat tornen. Maar op termijn en na een lezersonderzoek sluiten ze dit niet uit. Het uitgeven van de Grasgids via de uitgever van Fieldmanager en Greenkeeper, acht Plantum voorlopig een stap in de goede richting.

René Verhoeven

John van Hoesen

Mark Timmerman

Jan van de Boom